

ע"פ 37109/08/17 - מדינת ישראל נגד מתן הרצל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
עפ"ג 37109-08-17 מדינת ישראל נ' הרצל
21 נובמבר 2017
לפני:
כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד כבוד השופט שמואל בורנשטיין כבוד השופטת דבורה עטר
המערערת
מדינת ישראל

נגד
המשיב
מתן הרצל

נוכחים:

ב"כ המערערת עו"ד אלון טנקג'י

המשיב ובאת כוחו עו"ד שילה דורפמן-אלגאי

[פרוטוקול הושמט]

פסק דין

1. בפנינו ערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט השלום הראשון לציון בת"פ 11742-05-16 מיום 18.7.2017, במסגרתו בוטלה הרשעת המשיב שהודה בעבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 380 לחוק העונשין וכן בעבירה של היזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

על המשיב נגזרו העונשים הבאים: של"צ בהיקף של 140 שעות; צו מבחן למשך שנה; פיצוי למתלונן בסך 3,000 ₪.

הערעור מופנה כנגד ביטול ההרשעה וקולת העונש.

2. על פי הנטען בכתב האישום המתוקן שבו הודה המשיב, ביום 30.11.14, בשעה 08:00 או בסמוך לכך, בעקבות תאונה בין רכבו של המתלונן ואופנוע עליו רכב המשיב, בסמוך לכיכר מורשת ישראל בראשון לציון, עלתה חמתו של המשיב שתקף את המתלונן בכך שבעט בדלת הנהג בחוזקה בזמן שהמתלונן פתח את הדלת וזה נהדף לאחור וקיבל מכה בראשו.

בהמשך, היכה המשיב בידו בחלון דלת הנהג בחוזקה ושמשת החלון נופצה. כתוצאה מכך, פגעו זכוכיות החלון במתלונן ונגרמה לו שריטה בפניו וכן כאבים בכתף ימין כתוצאה מפגיעת הדלת.

3. מתסקיר שירות המבחן שהוגש לגבי המשיב עולה כי הוא בן 26, רווק ומתגורר בשכירות עם בת זוגו. סיים 12 שנות לימוד, בעל תעודת בגרות חלקית, שירת שירות צבאי מלא. עד לחודש יולי 2016 עבד כשליח בחברה פיננסית, כאשר ביולי 2016, נפגע בתאונת דרכים, במסגרת עבודתו, עת רכב על אופנועו. המשיב שהה בחופשת מחלה לתקופה ממושכת ולאחרונה חזר לעבוד בחברה בתפקיד משרדי.

כתוצאה מהאירוע המתואר בכתב האישום, נפל המשיב מהאופנוע, התיק שנשא עליו נקרע, כשבתוכו סכום כסף גבוה שהתפזר בכביש. המשיב תיאר כי במסגרת תפקידו נהג לשנע מידי יום סכומי כסף גבוהים ועל רקע היותו נסער, הגיב בתוקפנות, ותגובתו הייתה אימפולסיבית ובלתי מתוכננת על רקע אותה תחושת בהלה ולחץ. משכך, הוא התקשה בוויסות עצמי של דחפיו, הביע צער על התנהלותו ועל הפגיעה במתלונן, והביע נכונות לפצותו.

במסגרת התסקיר הראשון, התרשם שירות המבחן מהמשיב, כאדם בעל יכולות תפקוד תקינות במסגרת חייו השונות, לצד זאת, העריך כי התנהלותו של המשיב בכביש מסכנת, בשל מעורבותו במספר תאונות דרכים. שירות המבחן סבר כי המשיב נוטה לקחת סיכונים ביחס לעצמו ולסביבתו, מתקשה בהפעלת שיקול דעת בוגר ואחראי ולווסת דחפיו, תוך שהוא מגיב באימפולסיביות במצבי דחק. אל מול זאת, מצא שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון בינונית למעורבות בהתנהלות אלימה בעתיד וכי מידת החומרה של תוצאות האלימות צפויה להיות נמוכה.

תחילה, שלל המשיב צורך טיפולי ושירות המבחן המליץ על עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות ותשלום פיצוי למתלונן.

4. בתסקיר המבחן השני, הדגיש שירות המבחן כי ההליך המשפטי היווה עבור המשיב גורם מרתיע ומציב גבול. עוד הוסיף כי למשיב יכולות עקביות והתמדה בתחומי החיים השונים, והביע נכונות לקבלת טיפול מותאם להתמודדות עם קשייו הרגשיים.

המלצת שירות המבחן היתה ענישה שיקומית - העמדת המשיב בצו מבחן למשך שנה ושילובו בשירות טיפולי ייעודי לעיבוד נסיבות התנהגותו האלימה, בניסיון לצמצם סיכון להישנות עבירות, לסייע לו לבחון דפוסי תקשורת ולרכוש מיומנות להתמודדות במצבי לחץ ומשבר.

כן המליץ שירות המבחן על צו של"צ בהיקף של 140 שעות ועל תשלום פיצוי למתלונן.

בשל העובדה כי המשיב נעדר הרשעות קודמות, מגלה אחריות למעשיו ומביע נכונות לשאת בכל עונש וכן להשתלב בהליך טיפולי, כמו גם המסמכים שהציג שעבודתו עשויה להיפגע במידה ויורשע בדיון, המליץ השירות להימנע מהרשעת המשיב.

פסק הדין של בית משפט קמא

1. המשיב נעדר עבר פלילי, זוהי עבירתו הראשונה. שירות המבחן המליץ להימנע מהרשעתו, בשים לב לנטילת האחריות, לחרטה העמוקה אותה הביע ובהתחשב בעובדה כי סביר שהוא יאבד את מקום עבודתו היה ויורשע בדיון. עוד ציין שירות המבחן את נכונות המשיב לבצע כל עונש שיוטל עליו וכן כוונתו לשתף פעולה בהליך הטיפולי.

2. לתיק בית המשפט התקבל העתק מכתב ממעסיקו של המתלונן ממנו עולה כי הרשעה פלילית תגרום להפסקת העסקתו. מכתבו של המעסיק מציין פגיעה עכשווית במקום העיסוק הנוכחי של המשיב, ואולם

אין באמור כדי לקבוע כי הוא לא יוכל למצוא עבודה בתחום זה במקום אחר.

3. אין מחלוקת כי המשיב הבין את חומרת מעשיו, אלו מצאו ביטויים הן בהודאתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, הן מתסקיר שירות המבחן והן מדבריו בבית המשפט בשלב הטעונים לעונש. בית המשפט קמא מצא כי אכן קיימת חרטה ממשית וכנה.
4. בראייה כוללת של ההיבט האינדיבידואלי בעניינו של המשיב, הגיע בית המשפט קמא למסקנה כי הנסיבות שהובילו לאירוע, כטענת המשיב, הפחד והחרדה בהם היה שרוי, לרבות גילו הצעיר (24 שנים) בעת האירוע תומכות במסקנה לפיה מדובר במעידה חד פעמית וחריגה, וזהו שיקול אישי בעל משקל באיזון הנדרש לצורך ההכרעה אם לבטל את הרשעתה בדיון.
5. במשקל המצטבר של השיקולים לכאן ולכאן, ובאיזון הראוי ביניהם, ולאחר לא מעט התלבטות, נוכח היות המקרה גבולי לעניין הרשעה או אי הרשעה, יש מקום להיעתר להמלצת שירות המבחן ולבטל את הרשעת המשיב, וזאת על סמך הנימוקים הבאים:
 - א. המדובר באדם צעיר, כבן 26 שנים היום, נעדר עבר פלילי, אשר ביצע את העבירה, כאשר חשב שהוא קורבן לעבירת שוד.
 - ב. כפי העולה, המשיב מנהל אורח חיים נורמטיבי ותקין, נראה כי בשנתיים האחרונות, עבר הכשרות רבות על מנת להתמקצע בתחום עיסוקו.
 - ג. המשיב מחלים מפציעה לא פשוטה בעקבות תאונת דרכים אותה עבר.
 - ד. האירוע עצמו אף שאיננו קל בנסיבותיו, נעשה כאמור בהתייחס למצוקה הקשה אליו נקלע. גם המשיב עצמו נפגע במהלך האירוע.
 - ה. הרשעת המשיב בעבירה המיוחסת לו בתיק זה, תביא לפגיעה משמעותית ומיידית בעבודתו הנוכחית ובכל מקרה תקשה עליו מאוד במציאת עבודה כלשהי.
 - ו. המשיב הביע חרטה כנה, נכון להשתלב בהליך טיפולי עליו המליץ שירות המבחן ולבצע של"צ.

נימוקי הערעור

1. בית משפט שגה עת ביטל את הרשעת המשיב וזאת בניגוד להלכת כתב ופסיקה מאוחרת לה, ובניגוד לכלל לפיו האינטרס הציבורי מחייב הרשעתו של מי שנמצא אשם בדיון והשית עונש הסוטה לקולא באופן קיצוני שאין בו כדי להלום את עקרון ההלימה ותיקון 113.
2. ביטול הרשעת נאשם במיוחס לו הינו אמצעי חריג ויעשה רק בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן.
3. אין בנטילת האחריות ובהעדר רישום פלילי כדי להימנע מהרשעה.
4. בית משפט קמא **שגה בקביעת התקיימותם של שני הגורמים המצטברים לצורך החלטה של הלכת כתב.**
באשר לתנאי הראשון, על הנאשם להביא בפני בית המשפט הוכחות לנזק קונקרטי שיגרם לשיקומו, ולא די בוודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי, או להצגת אישור מעסיק לפיו הרשעה תוביל לפיטורין. המשיב צרף מכתב שגוי ממעסיקו כי על פי החוק לא ניתן להעסיק בשירותי מטבע אדם בעל רישום פלילי. בית

משפט קמא קבע כי המכתב מציין פגיעה במקום העבודה הנוכחי בלבד, ואולם ככלל, הרשעה בעבירות המיוחסות למשיב, אינן נכנסות בגדר החוק האוסר עבודה בסוג העבודה של המשיב (עסקי שירותי מטבע).

לפי חוק החברות והנחיות משרד האוצר לעניין העסקת נושא משרה בחברה ציבורית לשירותי מטבע, תפקע כהונתו של נושא משרה רק אם הורשע בעבירות שוחד, מרמה, עבירות מנהלים בתאגיד או עבירות של ניצול מידע פני וגניבה. זאת בשונה מהרשעה בעבירת אלימות במסגרת סכסוך דרך, בגינה הורשע המשיב שפתוחה לו הדרך להשתלב בכל מקום עבודה אחר במתן שירותי מטבע.

באשר לתנאי השני, שגה בית משפט קמא שעה שהעדיף את האינטרס האינדיבידואלי של המשיב על פני האינטרס הציבורי המובהק בדבר הרשעה בעבירת אלימות, עת הורשע המשיב בשתי עבירות אלימות. עבירה של חבלה גופנית, האינטרס הציבורי מטה את הכף להרשעה, במיוחד בהיות העבירה חלק מהתופעה הפסולה של "אלימות בכבישים".

5. בית משפט קמא שגה עת קבע כי האירוע עצמו נעשה בהתייחס למצוקה הקשה שאליו נקלע המשיב, שכן לטענת המשיב לפיה סבר כי מדובר בשוד אין אחיזה בעובדות כתב האישום והיא הועלתה בשלב הטיעונים לעונש.

6. בית המשפט שגה בקביעתו לפיה הרשעה בדין הינה קשה מדי ביחס לעבירות אותן ביצע המשיב. המשיב פעל באלימות כשבעט בדלת רכבו של המתלונן שנהדף אחורה וקיבל מכה בראשו, ניפץ את החלון שפצע את פניו של המתלונן. אלימות על רקע שימוש בדרך מהווה נגע בחברה הישראלית ואי ההרשעה אין בה כדי לבטא את חומרת האלימות בכבישים.

7. לעניין קולת העונש, המערערת מפנה לפסיקה המצביעה על ענישה מחמירה בהרבה בנסיבות דומות. לטענתה, בית משפט קמא שגה כי לא התייחס בגזר דינו לפער בין שני תסקירי שירות המבחן, עת בתסקיר הראשון שלל המשיב כל נזקקות טיפולית, התגלה קושי בוויסות דחפים, מסוכנתו הוארכה כבינונית וההמלצה הסופית הייתה מאסר על דרך עבודות שירות. ואילו בתסקיר שני, שנערך אך 4 חודשים לאחר מכן, שירות המבחן הסתפק בהסכמת המשיב לשילוב בטיפול ובהצגת מסמך שגוי ממעסיקו כי לפי החוק לא ניתן לעסוק בשירותי מטבע עם הרשעה בעבירת אלימות בכדי לשנות את המלצתם בהיעדר הרשעה.

8. העונש ההולם לנסיבות העבירה הינו לכל הפחות ריצוי עונש מאסר על דרך של עבודות שירות. על כן מתבקש להחמיר את עונשו ולהשית על המשיב 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ומאסר על תנאי.

תגובת ב"כ המשיב

1. לא מדובר בתיק אלימות תוך שימוש בדרך "קלאסית" שכן מדובר במי שנהג על אופנוע שעליו סכום כסף גדול מאוד וסבר כי המתלונן ביצע תאונת דרכים איתו על מנת לשדוד את כספו ומהפחד והחרדה היכה באגרופ בשמשת החלון וכתוצאה משבירתו נפגע המתלונן.

2. התסקיר הראשון של שירות המבחן היה שלילי בגלל שקצינת המבחן סברה שהמשיב מכניס את עצמו למצבי סיכון על סמך מעורבותו בתאונות דרכים, כאשר תאונות הדרכים בהן היה מעורב, לרבות זו שבה נפצע, היו לא באשמתו.
3. המשיב הוא אדם נורמטיבי שלא הסתבך מימיו בעבר, הוא עובד והתחתן לאחרונה, הוא ביקש את סליחת המתלונן בשטח, הזמין את המשטרה והמתין לבואה.
- המשיב עובד באותו מקום עבודה כבר שנים רבות, הוא ביצע השתלמויות ברשות המיסים ויקשה עליו למצוא עבודה אם יורשע.

דין והכרעה

1. לאחר שעיינו בפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא, בתסקירי המבחן שהיו בפניו ובפניו, בהודעת הערעור ושמענו טיעונים מפי ב"כ הצדדים, הגענו למסקנה כי מקרה זה איננו ראוי להליך החריג של אי הרשעה שכן לא עולות ממנו נסיבות מיוחדות המצדיקות חריגה מהכלל לפיו מי שנקבע כי ביצע עבירה יורשע בביצועה.
2. איננו מקבלים את טענת ב"כ המשיב כאילו מדובר במקרה חריג המצדיק חריגה מהכלל לפיו במקרים של גילויי אלימות על רקע שימוש בדרך יש לנקוט בהרשעה על מנת להעביר מסר לכלל ציבור הנהגים ועל מנת להעביר מסר גם למשיב עצמו, למרות ההליך הטיפולי שבו נטל חלק.
3. איננו מקבלים את טענת ב"כ המשיב, שהועלתה לראשונה בטיעוניה בפניו, כאילו מדובר בתגובה אינסטנקטיבית שמבטאת את חששו של המשיב מפני מעשה שוד שהתכוון לבצע המתלונן.
- טענה זו לא זכתה לביטוי בכתב האישום המתוקן שהיה בפני בית משפט קמא ואף לא בדברי המשיב לשירות המבחן שעל פי התסקיר הראשון אמר המשיב, כאשר תיאר את המניע להתנהגותו כתגובה אימפולסיבית ובלתי מתוכננת, על רקע תחושת בהלה ולחץ וביטא את קשייו בוויסות עצמי במהלך האירוע, לצד הדגשת התנהגותו כנקודתית וחריגה בחייו.
- לא למותר לציין כי בסופו של אותו תסקיר לא המליץ שירות המבחן על ביטול ההרשעה והמשיב לא הביע מוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי, בניגוד לאמור בתסקיר השני.
4. אף אנו, כמו בית משפט קמא, איננו מתעלמים מנקודות הזכות שזקף בית משפט קמא לטובת המשיב והן הודאתו, שחסכה את עדות המתלונן, הפיצוי שפיצה את המתלונן, אורח החיים הנורמטיבי שהוא מנהל, החלמתו מהפציעה שנפצע בתאונת הדרכים, החרטה שהביע ונכונותו להשתלב בהליך טיפולי ובביצוע של"צ.

5. חרף האמור לעיל, אין בכל אלה כדי להצדיק נקיטת ההליך החריג של אי הרשעה לאור חומרת התנהגותו האלימה של המשיב באירוע נושא ההחלטה, כאשר לא הסתפק בטריקת דלת רכבו של המתלונן ובפציעה שנגרמה לו כתוצאה מכך אלא המשיך ושבר את שמשת חלון הרכב וגרם לשריטה בפניו.

6. מכתב האישום המתוקן, שבו הודה המשיב, עולה כי לא מדובר בהתנהגות אימפולסיבית אלא בהתנהגות אלימה שהתבצעה בשני שלבים, כאשר גם אם המשיב חשב שמדובר בניסיון שוד, יכול היה להסתפק בטריקת דלתו של המתלונן ובאיסוף הכסף שנפל מתיקו, ללא קשר למתלונן, ולא להמשיך ולנקוט באלימות כלפי חלון הרכב וכלפי המתלונן.

7. איננו סבורים כי במסמכים שהוצגו בפני בית משפט קמא ואשר המערערת התייחסה אליהם בסיפא עמ' 3 ובעמ' 4 למעלה לנימוקי הערעור יש כדי לבסס קביעה כי הרשעתו של המשיב תפגע בהמשך עיסוקו כנותן שירותי מטבע ואין בהם כדי לסכל את רצונו של המשיב לעבוד בענייני מיסים.

8. חרף האמור לעיל, יש בכלל הנימוקים שהובאו על ידי בית משפט קמא, ככל שהם מבוססים על כתב האישום המתוקן ותסקירי המבחן, כפי שתוארו לעיל, כדי להצדיק את ההליכים שננקטו כלפי המשיב על ידי בית משפט קמא אך אנו מוסיפים להליכים אלה עונש מאסר על תנאי למשך 3 חודשים אותו ירצה המשיב אם יעבור תוך שנתיים מהיום עבירת אלימות כלפי גוף או עבירה של היזק לרכוש.

9. אנו מקבלים את הערעור, מבטלים את הליך אי ההרשעה שננקט על ידי בית משפט קמא, מרשיעים את המשיב בעבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בהתאם לסעיף 380 לחוק העונשין ועבירה של היזק בזדון בהתאם לסעיף 452 לחוק הנ"ל.

אנו מטילים על המשיב 3 חודשי מאסר על תנאי שלא ירצה אלא אם יעבור תוך שנתיים מהיום עבירת אלימות כלפי גוף או עבירה של היזק לרכוש בזדון.

יתר חלקי גזר הדין בת"פ 11742-05-16 (בית משפט השלום בראשון לציון) יעמדו בתוקפם.

ניתן והודע היום ג' כסלו תשע"ח, 21/11/2017 במעמד ב"כ הצדדים והמשיב.

דבורה עטר, שופטת

**שמואל בורנשטיין,
שופט**

**אברהם טל, נשיא
אב"ד**